

Samarbeidsplattform for sentrum-Høyre 2023-2027

 Høyre

 VENSTRE

 Sp
- nær folk

Høyre

Miljøpartiet De Grønne

Venstre

Pensjonistpartiet

Senterpartiet

Kristelig Folkeparti

Trondheim, 28.09.2023

Innhold

Innledning	2
Klima, næring og organisering	3
Oppvekst	6
Helse, velferd og inkludering	8
Byutvikling, samferdsel og natur	10
Kultur, idrett og frivillighet	14

Samarbeidsplattform for sentrum-Høyre 2023-2027

Høyre, Miljøpartiet De Grønne, Venstre, Pensjonistpartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti har funnet sammen for å ta Trondheim i en ny retning. Vi skal ta vår del i en verdensomspennende grønn dugnad og lede an som kunnskaps- og teknologihovedstaden i Norge.

Byen skal bli klimanøytral i 2030, og forvalteransvaret er grunnlaget for vårt samarbeid. Vi skal ta vare på naturen, fjorden og livsgrunnlaget vårt. Gjennom å tenke nytt, skal vi bygge et moderne velferdssamfunn i hele Trondheim.

Kommunen vår skal ledes av prinsippene om **åpenhet og inkludering**. Veien fra innbygger til politiker skal bli kortere. Byen skal være tilgjengelig for alle mennesker uansett alder og funksjonsnivå. Tjenestene våre skal være gode, innovative og invitere til medbestemmelse.

Trondheim skal ha et særpreg av at vi tar **alle gode krefter i bruk**. Menneskene skal være i sentrum av vår politikk, og vi vil skape en by med muligheter for aktivitet og kreativitet. Næringsliv, ideell sektor og frivillighet skal aktivt være med i å utvikle byen vår. Trondheim kommunes virksomheter skal kjennetegnes av en nysgjerrig, lyttende og reflekterende holdning. Sammen ønsker vi å oppnå en by der alle føler seg trygge til å være seg selv og hvor kulturen vår er preget av at vi ser hverandre.

I Trondheim skal vi leve **gode og verdige liv, hele livet, i hele kommunen**. Det skal oppleves nært og meningsfullt å vokse opp og delta i fellesskapet. Vi skal legge til rette for en helsefremmende balanse mellom arbeid og fritid. Vi vil prioritere å ta i bruk flere byrom til møteplasser mellom mennesker, kulturuttrykk og et mangfold av opplevelser. Det skal bli enklere å bruke hele byen, ved at kollektivtrafikken skal gå oftere og mulighetene til å gå eller sykle skal bli bedre.

Trondheim skal være **grønn, nyskapende og levende**. Vi skal fortsette å lede an i store industrielle og teknologiske endringer, gjennom omstillingen av norsk økonomi til et grønt og fremtidsrettet næringsliv. Trondheim by skal være en pionér på forebygging og sirkulære løsninger i alle typer problemstillinger. Med nye jobber og nye måter å jobbe på drive fram et samfunn som har bedre kontakt med alle delene det består av og som får til mer sammen.

Med de riktige verdiene til grunn, skal vi sammen løfte Trondheim til å bli en enda bedre by å bo i for alle.

Klima, næring og organisering

Trygg økonomisk styring og budsjettbalanse gjennom hele valgperioden er en forutsetning for samarbeidsplattformen vår. Kommunens økonomi skal være bærekraftig og våre ressurser skal forvaltes langsiktig. Vi skal ha forutsigbare og gode rammevilkår for næringslivet i kommunen. Næringslivet er motoren i det grønne skiftet.

Beredskapen må være tilstrekkelig basert på risiko- og sårbarhetsanalyse. Infrastruktur og andre kritiske samfunnsfunksjoner må tilpasses økende klimaendringer. Klimabudsjettet og levekårsbudsjettet skal brukes sammen med pengebudsjettet i styring av kommunen. Kommunen skal bli en nullutslippsvirksomhet, og vil føre en praktisk klimapolitikk som kutter utslipp raskt. På samme måte vil vi bekjempe utenforskap med tiltak som virker.

Demokratiet er til for å gi folk innflytelse, vi vil aktivt involvere innbyggerne, inkludert barn, i samskaping av kommunen, og bruke klarspråk. Vi vil holde politikere etterrettelige gjennom sterk innsynsrett, åpenhet om økonomiske interesser, og streng håndheving av habilitetsregler og karanteneperioder. Innføring av parlamentarisme skal gjøre styringen bedre samt tydeliggjøre at ansvaret for politikken ligger hos politisk ledelse.

Kommunen skal jobbe systematisk med å redusere sykefraværet. I den sammenheng skal lederoppfølgingen og partssamarbeidet styrkes. Vi vil prøve ut nye metoder for vaktplanlegging slik at sykefravær i størst mulig grad dekkes av egne ansatte.

Vi vil unngå videre økning i eiendomsskatten. Hvis den økonomiske situasjonen tillater det, skal eiendomsskatten reduseres. For bolig bør dette skje ved at bunnfradraget heves. Dessuten vil vi åpne for at Studentsamskipnadens boliger og andre boliger med ideelt formål gis fritak fra eiendomsskatt.

Klimastyring

Klimapolitikken ligger til grunn for utviklingen, og tiltak må gjennomføres i alle deler av kommunens virksomhet av hensyn til dagens unge. Ved å bruke energien vi har smartere samtidig som vi tilrettelegger for lokal, fornybar energiproduksjon vil vi både beskytte natur og redusere behovet for fossil energi.

Trondheim kommunes klimastrategi skal videreutvikles slik at den inkluderer hvordan privat næringsliv kan akselerere utslippskutt. Vi skal også sørge for fortsatt reduksjon i avfall til forbrenning og deponi. Utslippene fra avfallsforbrenning skal fanges og lagres i samarbeid med Statkraft og andre kommuner i regionen. Det skal legges til rette for mer gjenbruk og deling av varer og tjenester.

Tempoet i omstillingen av transportsektoren skal opp, og vegtrafikken skal reduseres. Vi vil også bruke innkjøpsmakten strategisk for å nå kommunens overordnede klima-, samfunns- og bærekraftsmål. Lokal matproduksjon skal stimuleres til variasjon innen produksjonsmetoder og produkter som en del av en større strategi for et nærmere, mer innovativt og kunnskapsrikt forhold til mat, og økt selvbergingsgrad i regionen. Mattilbudet i kommunen skal være sunt, bærekraftig og benytte lokale ressurser.

Organisering og styring

- Bruke kommunens innkjøpsmakt til å kutte utslipp, støtte gründerskap og utprøving av nye innovative løsninger.
- Kommunen skal samarbeide med næringslivet, ideelle organisasjoner og frivillige for å dekke innbyggernes behov for helse- og omsorgstjenester og levere de beste tjenestene til innbyggerne.

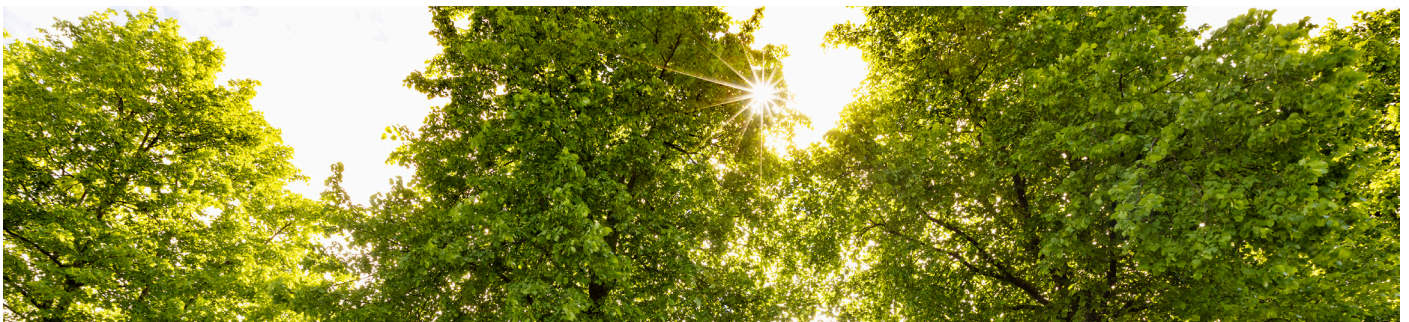
- Det skal foretas en gjennomgang av organiseringen av kommunale tjenester for å legge til rette for en innovativ, fremtidsrettet og effektiv organisasjon.
- Selge eiendommer og bygningsmasse som kommunen ikke har bruk for eller ikke har strategiske eierinteresser i. Dette frigjør kapital som kan brukes på kommunens investeringer i formålsbygg.
- Tenke nytt både i forbindelse med anskaffelser og i driften av kommunen.

Styringsform

- Parlamentarisme innføres som styringsform i Trondheim kommune fra tidlig høst 2024.
- Frem til parlamentarisme er innført, styres kommunen etter formannskapsmodellen. Formannskapet utvides til 15 medlemmer for å ivareta at alle partier kan delta fullt ut i innføringen av parlamentarisme.
- Bystyrekomiteene inntil innføring av parlamentarisme blir:
  - Organisasjonskomiteen
  - Finans- og næringskomiteen
  - Byutviklings- og samferdselskomiteen
  - Helse- og velferdskomiteen
  - Oppvekstkomiteen
  - Kultur-, idretts- og frivillighetskomiteen

Klima og energi

- Sørge for at Trondheim bidrar til reduksjon av klimagassutslippene i tråd med nasjonale og lokale mål.
- I samarbeid med Statkraft Varme og staten sørge for karbonfangst og bruk/lagring ved forbrenningsanlegget på Tiller.
- Jobbe for at egnede kommunale flater dekkes med solceller gjennom ulike samarbeid med næringsaktører.
- Når kommunens kjøretøypark fornyes skal det skal velges nullutslippskjøretøy, der slike alternativer finnes.
- Jobbe opp mot nasjonale myndigheter for å få virkemidler til å stille krav om utslippsfri bygge- og anleggsvirksomhet i privat regi.
- Jobbe opp mot nasjonale myndigheter for å kunne tillate deling av energi mellom bygninger og nabolag.
- Samarbeide med lokalt næringsliv om å utvikle nye løsninger for bruk av overskuddsenergi og biprodukter til nye næringer.
- Oppheve tilknytningsplikten for fjernvarme der det dokumenteres bruk av mer klima- og miljøvennlige alternativer.
- Følge opp avfallsplanen for å gjøre det enklere å velge brukt framfor nytt i alle anskaffelser der det er mulig.
- Gi renholdsverket rammevilkår for omstilling til et mer sirkulært samfunn.
- Vedlikeholde, energieffektivisere og sikre økt sambruk av bygningsmassen.
- Gjenbruke bygg der det er mulig.
- Bruke eierskap i selskaper til å fremme klimavennlige løsninger.
- Utrede og etablere et lokalt grøftetilskudd for landbruksareal.

Næring

- Redusere saksbehandlingstiden, og etablere hurtigspor for større næringslivsinvesteringer slik at vi ikke går glipp av viktige arbeidsplasser.
- Holde skatte- og avgiftstrykket på et konkurransedyktig nivå.
- Etablere faste fora mellom kommune og næringsliv for å få til bedre samarbeid om planer og prosesser som berører næringslivet.
- Jobbe for at bedrifter får økt markeds- og kapitaltilgang gjennom samarbeid med sterke innovasjonsmiljøer og næringsklynger.
- Sikre gode vilkår for gründere, blant annet gjennom å styrke innovasjonsdistriktet.
- Støtte og styrke lokal matproduksjon og matsatsinga i Trondheim og Trøndelag gjennom hele næringskjeden.
- Være en pådriver for å få fullført Norsk havteknologisenter og campussamling ved NTNU. Vi vil arbeide for å utvikle campus som nullutslippsområde.
- Videreutvikle et tettere samarbeid med byens næringsliv om praksis- og arbeidsplasser for mennesker som står utenfor arbeidslivet.
- Arbeide for et tettere samarbeid mellom kommunen og Ungt entreprenørskap.

Oppvekst

En trygg og god oppvekst varer hele livet, derfor vil vi øke antallet ansatte i barnehagene og legge til rette for den frie leken og gode naturopplevelser. Både laget rundt barnet og de ansatte skal styrkes. De ansatte skal ha gode arbeidsvilkår med mulighet for etter- og videreutdanning.

Vi skal skape en skole der alle elever opplever mestring, læring og trivsel. Vi vil satse på en mer praktisk og aktiv skolehverdag. Praktisk-estetiske fag skal få større rom. Vi vil løfte fokuset på mat og helse i samarbeid med matkultursentrene og skolehager. Vi vil gi mer innflytelse på pedagogisk strategi til den enkelte skole og lærer. Vi vil prioritere tidlig innsats, og sikre at alle barn skal kunne lese, skrive og regne godt nok. Med gode læringsarenaer, egnede skolebygg og med bruk av både nærmiljø og hele lokalsamfunnet vil vi som kommune bidra til å forebygge frafall og utenforskap tidlig i livet. Flere måter å lære på gir verdifulle effekter for hele byen vår og et mer tettvevd samfunn. Med et lag rundt lærer og elev som drar samme retning, vil alle få mer tid til de viktigste oppgavene sine.

Vi mener mangfold av barnehager og skoler er et gode som gjør at flere får et tilbud som passer dem best og sikrer foreldrenes valgfrihet. Private og ideelle barnehager og friskoler som vil etablere seg i Trondheim vil møte en mer positiv holdning enn før. Vi ønsker flere tilbud som musikk-, friluft- og idrettsbarnehager og lignende. Vi vil ivareta friskolers driftsvilkår og sikre private og ideelle barnehager likeverdige driftsvilkår som de kommunale.

Vi vil jobbe målrettet mot å heve andelen svømmedyktige barn og unge gjennom flere offentlige og universelt tilgjengelige badeplasser både inne- og utendørs. Vi ønsker å involvere frivillige og ideelle organisasjoner i denne innsatsen. Trafikksikkerheten og fartsgrenser i nærheten av skoler og barnehager skal innrettes slik at flest mulig unge skal kunne gå og sykle trygt hele året.

Det viktigste for læring og trivsel i barnehage og skole er at barn møter kvalifiserte og trygge ansatte, i tillegg til å ha det bra hjemme og på fritiden. Utfordringer med sosial utestenging og mobil knyttet til sosiale medier og mobilbruk er et tema vi ønsker å løfte i klasserommene. Foreldre og foresatte skal sammen med barn og unge involveres og ansvarliggjøres mer for å bedre konsentrasjonsevnen og det psykososiale miljøet.

Barnehage

- Styrke barnehagen med flere stillinger for å sikre det enkelte barn god nok oppfølging og de ansatte en bedre arbeidshverdag.
- Gjeninnføre ett telletidspunkt på antall barn i private barnehager.
- Kommunen skal ta ansvar for et helhetlig kvalitetsarbeid i alle byens barnehager, med vekt på tilbudet til barna, ansattes trivsel og redusert sykefravær.
- Stimulere leselysten blant annet ved å koble barnehagene og bibliotekene tettere sammen.
- Innføre et mer fleksibelt barnehageopptak, i første omgang ved å sikre desemberbarna opptak.

Skole

- Styrke laget rundt eleven med flere ulike fagpersoner, slik at læreren får være lærer.
- Videreføre prøveprosjektet med gratis skolemat på Lilleby skole, evaluere dette og vurdere å innføre et nytt prøveprosjekt med gratis skolemat i bydeler tilknyttet områdesatsingene. Dette gjøres på en bærekraftig måte, gjerne i samarbeid med lokale matprodusenter og restaurant- og matfag ved de videregående skolene.
- Tilpasse undervisningen bedre til den enkelte elev sine forutsetninger, gjerne gjennom varierte undervisningsformer.
- Ha et systematisk arbeid mot mobbing, ved at hver enkelt klasse skal utarbeide en egen plan for å bekjempe mobbing og voldsbruk.
- Sikre et nødvendig løft for skolebygg, følge skolebruksplanen, og løse kapasitetsutfordringene på Tiller og Lade/Lilleby raskt.
- Nye skolebygg kan bygges gjennom offentlig-privat samarbeid.
- Sikre at elever i grunnskolen har tilgang på oppdaterte fysiske- og digitale læremidler.
- Styrke samarbeidet med frivilligheten for å sikre bedre leksehjelp og andre aktiviteter etter skoletid.
- Oppfordre til bedre samarbeid mellom skolene og kulturskolen, idrettslag og frivillige organisasjoner for å tilby varierte tilbud i SFO-tiden.
- Oppnå en mykere overgang mellom barnehage og første klasse med mer lek, i tråd med de opprinnelige målsettingene for seksårsreformen ved å bruke erfaringene fra prosjektet “bedre skolestart” ved Åsvang skole.
- Styrke svømmeopplæringen med mål om at alle skal bli svømmedyktige.
- Innføre et lokalt ungdomsprosjekt. Prosjektet skal være et samarbeid mellom kommune, fylke og NAV. Gjerne i samarbeid med ideelle, frivillige og lokalt næringsliv, med fokus på alternative læringsarenaer og tett oppfølging. Målet med prosjektet er å forhindre utenforskap og frafall i skolen og å få flere i arbeid og utdanning.

Barnevern

- Styrke forebyggende barnevern og gi ansatte i oppvekstsektoren tilgang til egnet samtale- og analyseverktøy for å kunne avdekke og varsle om bekymringer knyttet til barn.
- Styrke Omsorgstasjonen for barn og ungdom (OBU) slik at alle barn som trenger det har tilgang til et lavterskel samtaletilbud uten behov for henvisning.

Helse, velferd og inkludering

Vi vil ta godt vare på alle som har behov for helse- og omsorgstjenester, og bidra til god koordinering mellom de ulike tjenestene. Befolkningen har rett på et helse- og velferdstilbud som er bedre enn i dag. Unge som sliter med psykisk uhelse skal få mer tilgjengelig og variert hjelp. Det krever nytenking og omstilling for å møte fremtidens utfordringer i helse- og velferdssektoren. Vi vil ha som mål at 15 prosent av kommunens helse- og omsorgstjenester utføres av ideelle aktører på sikt, og det neste nye helse- og velferdssenteret skal driftes av en ideell aktør.

Vi vil at flest mulig bor trygt hjemme lengst mulig. Forebygging ved selvstendigjøring og mestring er viktige faktorer for å lykkes. Det er viktig å utnytte effektiviseringsmulighetene som ny teknologi gir oss, samtidig som verdighet og medbestemmelse hos den enkelte ivaretas. Vi vil bruke Trondheims rehabiliteringssenter som et velferdsteknologisk utprøvingssenter. Det skal jobbes for å etablere mer varierte boformer som en del av eldreomsorgen. Eldre skal få mulighet til å velge hvem som kommer hjem til seg. Samboere skal kunne bo sammen også når de trenger omsorg, flere skal få tilbud om sykehjems plass nær der de bor, og flere helse- og velferdssenter skal tilberede maten lokalt. Den palliative pleien skal være verdig og god.

Bo- og aktivitetstilbudet (BOA) skal styrkes. Det skal være fritt valg av brukerstyrt personlig assistent for de som trenger det.

Lavterskeltilbud og forebygging innen psykisk helse og rus er viktig, og skal styrkes. Samarbeid mellom kommunen og frivilligheten, ideelle og private aktører skal forsterkes. NAV skal bli enklere og mer tillitsbasert. Flere yngre voksne skal få tid og riktige verktøy for en bedre vei inn i fellesskapet.

Trondheim skal ta godt imot flyktninger som kommer til byen. Arbeidet med å få flere raskt ut i jobb skal styrkes. Vi vil styrke norskopplæringen og bruke frivilligheten aktivt til å bidra til rask og god inkludering.

Helse- og pleietjenester

- Øke grunnbemanningen i eldreomsorgen.
- Vurdere fremskyndet bygging av helse- og velferdssentre.
- Støtte opp om frivillige og ideelle tilbud innenfor helse- og velferdssektoren.
- Jobbe aktivt med rekruttering til helse- og omsorgssektoren, blant annet med flere lærlingeplasser, gode arbeidsvilkår og flere fleksible utdanningsmodeller.
- Vurdere muligheten for et større mangfold av rehabiliteringsplasser.
- Det somatiske og psykiske helsetilbudet for studentene skal forbedres. Vi skal vurdere å etablere et studenthelsehus på campus, hvor samskipnaden og kommunen samlokaliserer sine tjenester.
- Gi fastlegeordningen gode rammevilkår.

Psykisk helse og rus

- Styrke kommunens tilbud innen rus- og psykiatri, sammen med tilbud drevet av frivillige og ideelle.
- Sikre at kommunale idrettsanlegg forblir en frisone fra rus og doping, og etablere flere varierte rusfrie arenaer.
- Styrke kunnskapsformidling i skolen for at ungdommene skal ta opplyste valg om rus.
- Videreføre skadebegrensende tiltak som brukerrrom.
- Gjøre det enklere å være pårørende ved å styrke ordningen med omsorgsstønad og pårørendestøtte, og etablere pårørendekontakt i kommunen for pårørende til de som sliter med rus og psykiatri.

Omsorg-, bo og tilretteleggingstjenester

- Jobbe for et verdig bo- og aktivitetstilbud til innbyggere med funksjonsnedsettelse. Det må være tilgang på riktig type bolig, og nok boliger, slik at man unngår ventelister.
- Tilby gode ferie- og fritidsaktiviteter for innbyggere som mottar tjenester i bo- og aktivitetstilbud.
- Tilby varierte boformer for eldre, herunder mer tilpasning av egen bolig, seniorboliger, bokollektiv og demenslandsby i samarbeid med private aktører.
- At brukerne av hjemmebasert omsorg skal ha frihet til å velge hvem som skal yte tjenesten, betalt av det offentlige. Kommunen skal stille krav om likeverdige lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår.

Inkludering, digitalisering og sosialtjenester

- Gjennomføre pilotprosjektet "Et enklere Nav" for bedre oppfølging av ungdom utenfor utdanning og arbeid, med mål om et enklere og mer tillitsbasert NAV.
- Sikre eldre enkel og god opplæring og oppfølging av digitale hjelpemidler for å hindre digitalt utenforskap. Sikre gode alternativer for de som ikke behersker digitale hjelpemidler.

Byutvikling, natur og samferdsel

I Trondheim skal vi ha mer byliv, både i Midtbyen, sentrum og ute i bydelene. Det blir en bedre by for menneskene og næringslivet, og mer rom for kultur og aktivitet. Midtbyen er hjertet i Trondheim og der vil vi gjøre det både mer attraktivt å bo, besøke og virke. Vårt mål er en midtby med attraktive tilbud for alle byens innbyggere. Det skal bli flere lekeplasser og mer beplantning. Uten et levedyktig næringsliv lever heller ikke Midtbyen. Kommunen skal bli mer positivt innstilt overfor næringsdrivende, både i Midtbyen og ellers.

Vi skal iverksette en kraftsatsing på gange, sykkel og kollektiv for å kunne bli en klimanøytral by i 2030 og gjøre det enklere for folk å reise miljøvennlig i hverdagen. Antall kollektivreiser i hele kommunen skal økes og kollektivtrafikken skal sikres økt framkommelighet og prioritering i kryss.

Gjennom å gjøre byen mer universelt utformet og økt vinterdrift vil det bli enklere å ferdes i byen vår for alle aldersgrupper. Viktige vegprosjekt skal gjennomføres for å sikre en god og trygg trafikkflyt. Vi vil ha fortgang i arbeidet med å få til et trygt og sammenhengende sykkelveinett i Trondheim.

De seks hovedgrepene i forslaget til ny kommuneplanens arealdel (KPA) skal ligge fast. Grønn strek skal ligge fast, og det skal ikke omdisponeres nytt landbruksareal. Dersom nedbygging av matjord ikke kan unngås, skal det stilles krav om jordflytting og nydyrking.

Vi må sikre nok tilgjengelig byggeklart bolig- og næringsareal for å frigjøre byområder for videre utvikling, og la hele byen utvikle seg i ønsket retning. Lokalsamfunnet er utgangspunktet for det gode livet, med nærhet til gode tjenester, servicetilbud og et godt kollektivtilbud. I perioden skal vi både satse på utvikling av sentrumsområdene og bydelssentrum, med fokus på gode miljøkvaliteter og variert boligsammensetning tilpasset ulike grupper.

Betydningen av god arkitektur skal tillegges større vekt enn i dag. I tillegg til å gi oss en by å være stolt av og som kan vises fram til andre, blir bymiljøet og trivselen i nærmiljøet bedre. Byarkitekten skal styrkes. Vi ønsker en by som utvikles etter helhetlige og langsiktige planer, og ikke som et lappeteppes av enkeltprosjekter. Spekulativt forfall av verneverdig bebyggelse er et økende problem, som må møtes med sterkere virkemidler enn i dag. Vi må utvikle byen med en større sammenheng mellom utnyttelse av areal og god bokvalitet, med en restriktiv tilnærming til høyhusbebyggelse.

Flere sentrumsnære bydeler er under sterkt press som følge av omfattende hyblifisering og prisstigning som tvinger barnefamilie ut av sentrum. Høye boligpriser presser stadig flere ut av det regulære boligmarkedet. En tredje boligsektor vil være et supplement til boligmarkedet, både sosioøkonomisk og kulturelt. Vi vil at kommunale utleieboliger skal spres slik at vi unngår overrepresentasjon i enkelte bydeler.

Vi vil gi folk naturopplevelser hver dag gjennom å gi naturen gode livsvilkår i kommunen. Naturen skal tas vare på og rød strek ligger fast. For å opprettholde en produktiv og beskyttende natur overfor dagens unge er biologisk mangfold et mål i seg selv. Vi vil føre en restriktiv jordvernpolitikk i den kommende fireårsperioden. Grønn strek skal ligge fast, og omdisponering av dyrka mark skal reguleres strengt. Uberørt natur skal vernes og ødelagt natur skal restaureres.

Midtbyen

Vi vil gjøre Midtbyen mer levende. Kommunen skal tilby rimeligere gategrunnsleie i Midtbyen. Midtbyen skal være et sted man reiser til, ikke reiser gjennom. Flere skal bo i Midtbyen, og det skal bli enklere for flere å komme seg til Midtbyen uten å bruke bilen. Den skal være inkluderende for alle grupper. Antallet HC-parkeringsplasser skal opp. Fartsgrensen i Midtbyen skal ned.

I tett samarbeid med næringslivet, beboere og i takt med et forsterket kollektivtilbud, vil vi gradvis erstatte gjennomgangstrafikken og gateparkeringen i sentrum, med flere bilfrie gater og soner som kan fylles med byliv. Vi vil da særlig ta hensyn til at trafikken ikke flytter seg til veier utenfor sentrum som ikke er egnet for det.

Det skal sikres god tilgang til Midtbyens mange parkeringshus, og det skal gjøres en vurdering av tiltak for å forbedre parkeringer, herunder bredere plasser, utvidet parkeringstid og mulighet for et underjordisk parkeringshus. Hensyn til forflytningshemmede, varetransport, kollektivtransport og beboere skal ivaretas. Vi vil etablere nye ordninger for å få en mer effektiv varetransport til Midtbyen i samarbeid med transportørene.

Norges første bynaturpark på Ladehalvøya

Naturen og fjorden som hele Trondheim nyter langs Ladestien skal sikres for framtida. Lade er unikt viktig både historisk, for folkehelse og for biologisk mangfold. Langs Ladestien finner man flere sjeldne naturtyper, og det er et viktig område for forskning. Her finnes også kommunens siste rester av sammenhengende herregårdslandskap fra 1700-tallet og kulturlandskapet i seg selv er av verneverdig art.

I en by som stadig vokser og endrer seg trenger bynær og kulturpreget natur en egen form for vern. Blant våre naboland kan man allerede finne bynaturparker i større byer, og vi vil ha landets første på Lade til glede og rekreasjon for kommende generasjoner.

Byutvikling

- Begrense utvidelser og nyetableringer av bilbaserte kjøpesentre utenfor Midtbyen.
- I større grad bruke tilsynsmakt og regelverk, for å unngå ulovligheter i bolig- og eiendomsbransjen.
- Tilgjengeliggjøre 3000 dekar næringsareal i forbindelse med behandlingen av ny KPA.
- Effektivisere bruken av næringsareal, og legge til rette for sammenhengende næringskorridorer.
- Sikre nok areal til deponering av rene masser.
- Utvikle bydelene basert på konseptet om 10-minuttersbyen.
- Støtte opp om initiativ til klimanøytrale bydeler og nabolag.
- Utvikle Nyhavna til en nullutslippsbydel til det beste for hele byen ved at Trondheim kommune bruker sitt eierskap til å utvikle en nyskapende bydel, hvor det også er rom for boligsosiale tiltak, kulturnæring, marine og maritime næringer og gründere, ikke bare kommersielle hensyn, og hvor en gjenbraker eksisterende bygningsmasse.
- Styrke medvirkningen fra innbyggerne i byutviklingen.
- Flytte godsterminalen til Heggstadmoen, slik at Brattøra kan utvikles til bolig-, havne- og næringsformål og dermed at Torgård kan frigjøres til næringsareal.
- Sikre en attraktiv og levende Midtby for alle som bor, jobber og besøker Midtbyen.
- Sikre økt framkommelighet for kollektivtrafikk og tryggere gang- og sykkelreiser i Midtbyen ved å minimere gjennomgangstrafikken.

- Frigjøre deler av Munkegata og flere andre gater og byrom i tilknytning til Torget og Nordre gate for et mer levende byliv.
- Etablere et skeivt byrom og regnbuegater.
- Innføre boligsoneparkering på flere steder.
- Utvikle Møllenberg til en bedre bydel med plass til ulike typer innbyggere, dette gjør vi blant annet gjennom områdesatsning på Møllenberg.

Samferdsel

- Gjøre kollektivtilbudet mer tilgjengelig gjennom flere avganger, særlig i ytre bydeler.
- Innføre "smart prismodell" for enkeltbilletter og redusere prisen for studenter.
- Etablere flere innfartsparkeringer.
- Trappe opp vedlikeholdet av kommunale veier, også gang- og sykkelveier, og bedre vinterdrift- og vedlikehold.
- At tiltak i kommunal plan for sykkeltiltak gjennomføres som planlagt, gjerne raskere om mulig.
- Stille krav om lademuligheter for kjøretøy ved nye offentlige bygg.
- Sikre en fullfinansiering av Byåstunnelen, med utgangspunkt i bystyrevedtak 22.09.2022.
- Bygge Brundalsforbindelsen med utgangspunkt i bystyrevedtak 25.05.2023.
- Arbeide for å forlenge Gråkallbanen.
- Arbeide for å innføre bytog på strekningen Skansen, Marienborg, Lerkendal, Leangen, Lademoen og Sentralstasjonen.
- Jobbe for innføring av to tog i timen og på sikt fire til seks tog i timen på Trønderbanen, og for dobbeltspor Ranheim-Hommelvik.
- Bruke parkeringspolitikk som virkemiddel for å nå nullvekstmålet for personbiltransport, særlig i sentrale bydeler.
- Sette av flere parkeringsplasser til bildelingsordninger.
- Gjennomføre tiltak som stimulerer til raskere utskifting til nullutslippsbiler.
- Ta initiativ overfor fylket om å få overført fylkesveier til kommunen, for å kunne utvikle transportsystemet helhetlig.
- Jobbe opp mot staten for å innføre forsøk med nullutslippssoner i nye utbyggingsområder.

Natur

- Arealnøytralitet skal ligge til grunn for byutviklingen, og vi skal etablere naturbudsjett og -regnskap som styringsverktøy.
- Tillermarka bevares, gjennom å gjenopprette rød strek fra KPA før 2013 og tilbakeføre til LNF-R.
- Gjenopprette ørretbestanden i Nidelva og bekkene som renner inn i Nidelva.
- Det skal ikke bygges i viltkorridorer, og det skal gjennomføres tiltak for å styrke og bevare korridorene. Ravinedaler skal bevares.
- Bevare grønne belter mellom de ulike naturområdene for å sikre biologisk mangfold, og skjerme verdifull gammelskog og urørt natur.
- Arbeide for å hindre spredning av uønskede arter og styrke bestandene av truede arter.
- Utarbeide tiltak for å begrense lysforurensning.
- Si nei til gondolbane til Våttakammen.
- Verne naturområdene ved Fuglmyra/Steintrøa for utbygging, og kun gjennomføre nødvendig vedlikehold og skånsom oppgradering av eksisterende sti- og løypenett.
- Satse på naturrestaurering, inkludert beplantning på bebygd areal.
- Området fra Ringve museum til Ringvebukta, mellom Lade allè og fjorden får status som friluftslivsområde i KPA, samtidig som det utredes hvordan Norges første bynaturpark kan etableres. Det skal ikke bygges nytt, utover på tomter som er ferdigregulert eller allerede bebygd.

Bolig

- Bruke det kommunale eierskapet aktivt for å sikre beboermangfold i bydelene, spesielt aktuelt på Møllenberg. For eksempel ved å prioritere barnefamilier ved tildeling av kommunal bolig.
- Videreføre det byøkologiske prosjektet på Svartlamon.
- Legge til rette for å prøve alternative boformer i Trondheim, gjerne i forskningssamarbeid med NTNU og SINTEF.
- Innføre ulike tiltak for å få flere inn på boligmarkedet, blant annet stille krav om at en andel boliger som selges som leie-til-eie ved utbygging av egnede nye større boligprosjekter og virkemidler via Husbanken.
- For å bidra til å løse utfordringene i det private boligmarkedet, ønsker vi å bruke erfaringene fra blant annet Bopilot, Svartlamon og boligstiftelsens prosjekter på Mellamon og Yrkesskolevegen for å etablere en tredje boligsektor. Sektoren vil befinne seg i skjæringspunktet mellom kommunale boliger og det kommersielle leiemarkedet. Målet med tredje sektor er å sikre gode, trygge allmennboliger med langsiktige kontrakter.

Kultur, idrett og frivillighet

Trondheim er rik på historie og tradisjoner. Kultur og idrett har egenverdi og bygger identitet, dannelse og fellesskap. Kommunen skal være en støttespiller for kulturlivet, frivilligheten og idretten slik at alle har muligheten til å delta og til å skape. Bykulturen skal representere samfunnets mangfold, den individuelle skapertrangen og enkeltmenneskets behov for utfoldelse. Det er derfor avgjørende at byens kulturliv er så variert at alle innbyggere kan finne sitt eget kulturelle uttrykk, om det nå er som bruker eller som aktiv kulturutøver.

Vi vil satse offensivt på Trondheim som kunst- og kulturby, og vil styrke både det profesjonelle og det frivillige kulturlivet. De mange kulturfestivalene skal fortsatt fylle en viktig rolle, og kommunen skal gi støtte både gjennom veiledning og økonomiske tilskudd. Idrett er en viktig del av byens identitet, og vi vil legge til rette for både topp og bredde. Det er viktig å arbeide for at større idrettsarrangement legges til byen.

For en voksende by som Trondheim er det viktig å passe på at avstanden til naturen ikke øker. Naturen er en kilde til livskvalitet og gode opplevelser, og skal være tilgjengelig for alle.

Vi vil at alle skal ha mulighet til å delta på kulturarrangement, drive med idrett og delta i samfunnslivet.

Norge er formet av en kristen kulturarv, samtidig som samfunnet i dag preges av et stadig større tros- og livssynsmangfold. Vi vil ha et livssynsåpent samfunn med rom for menneskers tro, beskytte den enkeltes tros- og livssynsfrihet, og respektere de ulike tros- og livssynssamfunnenes egenart og rett til selvbestemmelse.

Vi vil legge til rette for samisk kultur- og språkutøvelse med særlig vekt på å styrke sørsamisk i Tråante - Trondheim. Støtte opp om den samiske avdelinga ved Ferista barnehage og arbeide for et samisk rom.

Kulturbyen Trondheim

- Bidra til realisering av den beste løsningen for et nytt kunst- og designmuseum.
- Øke antallet elevplasser i kulturskolen, og gi bedre rammebetingelser til private kulturskoler for å gi større mangfold, valgfrihet og flere kulturskoleplasser.
- Tilby ordningen med kulturdag ved alle skoler. Dette skal bidra til at flere kan få tilbud om større stillinger i kulturskolen.
- Videreutvikle Trondheim som konsert- og festivalby ved å tilby gode konsert- og festivalarenaer som for eksempel Festningen, Marinen, Granåsen og Torget, i tillegg til å sikre små og mellomstore scener - "kulturmetropolen Trondheim".
- Styrke finansieringen av biblioteket, slik at man sikrer gode vilkår for folkebiblioteket og bydelsbibliotekene, samt utvide låne-, dele- og fikseordninger.
- Arbeide for en aktiv kulturformidling til mennesker i alle aldersgrupper.
- Styrke tilskuddsordningene til kultursektoren, og innføre en skeiv kulturmillion.
- Jobbe for å gi kulturnæringene anerkjennelse som en del av næringslivet, og innføre nye former for samarbeid med privat næringsliv og frivillig sektor, inkludert sosialt entreprenørskap.
- Utarbeide en forutsigbar og rettferdig modell som sikrer gode økonomiske forutsetninger for arbeidsfellesskapene for utøvende kunstnere.
- Innføre en lokal gaveforsterkningsordning som skal øke de private bidragene til kulturlivet.

Idrett, e-sport, friluftsliv og fritid

- Sikre breddeidrett, egenorganisert aktivitet og fri lek, og styrke vilkårene til frivilligheten.
- Være åpen for at private og klubber kan bygge idrettsanlegg.
- Realisere Bydelsbasseng Øst. Reguleringsarbeid bør startes opp allerede i 2024 og byggearbeidet så raskt reguleringen er ferdigstilt.
- Arbeide for bedre arenaer for friidretten i Trondheim, og utvikle Øya stadion til en fullverdig arena.
- Realisere ny ishall på Tiller med byggestart i løpet av perioden.
- Ha et tettere samarbeid med private aktører i anleggsutbyggingen.
- Videreføre Vassfjellet Skisenter som kommunens sentrale alpinsenter og ikke bidra finansielt til utvidelse av Gråkallen vinterpark.
- Være pådriver for, og støtte opp om regional e-sport.
- Innføre et fritidskort for ungdomsskoleelever på 2000 kr per år fra høsten 2024 slik at flest mulig kan delta i organiserte fritidsaktiviteter.
- Utvikle kultur- og nærmiljøsentre i bydelssentrene, hvor ulike offentlige tjenester søkes samlokalisert med frivilligheten.
- Sikre fritidsklubber og andre gode lavterskel møteplasser for unge i alle bydeler, og sikre gode og velfungerende kulturtilbud som er tilgjengelig for alle barn og unge.

Tros- og livssynsmangfold

- Videreutvikle Trondheim som et nasjonalt kirkelig tyngdepunkt frem mot 1000-års-jubileet i 2030 med blant annet opprusting og markedsføring av pilegrimsledene også som kulturformidler.
- Styrke Trondheim som nasjonal kirkehovedstad med de tilhørende kultur- dialog- og trosuttrykk. Jobbe for at preses får hovedsete i Trondheim.
- At bevilgningene til kirkelig fellesråd sikres på nivå med de andre storbyene i Norge.
- Bygge ny Charlottenlund kirke.

